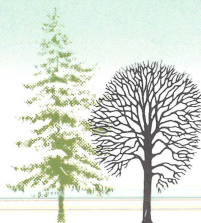

19960613

INŠTITUT ZA GOZDNO IN LESNO GOSPODARSTVO

61001 Ljubljana, Večna pot 2, p.p. 523-X, telefon: 268-963

Avtor(ji):

Dušan JURC

Naslov:

DOLOČITEV NEZNANEGA ORGANIZMA, KI NAJ BI PADAL Z NEBA

Kraj, leto:

LJUBLJANA, 1996

ODC

GDK 172.4 Fuligo septica (L.) Wiggers

Ključne besede:

gliva sluzavka (Myxomycota), Fuligo septica (L.) Wiggers

GOZDARSKI INŠTITUT SLOVENIJE

Večna pot 2, 61000 Ljubljana, p.p. 523-X, Slovenija
telefon: 386 61 + 1231343
telefax . 386 61 + 273589

Poročevalska, diagnostična in prognostična služba za varstvo gozdov
Gozdarski inštitut Slovenije in Oddelek za gozdarstvo BF
Večna pot 2
1000 Ljubljana

Inštitut Jožef Stefan
dr. Hermina Leskovšek
Jamova 39
1000 Ljubljana

Zadeva: Določitev neznanega organizma, ki naj bi padal z neba

V četrtek, 13. 6. 1996, ste nam prinesli v determinacijo neznan organizem, ki ga je mobilna enota IJS našla v romskem naselju Mestni log (Šohen) pri Kočevju v nedeljo, 9. 6. 1996 in nato še v ponedeljek, 10. 6. 1996. Prebivalci trdijo, da preko noči padajo iz neba kosi gob in zjutraj jih najdejo na tleh. Edino, kar še vemo je, da se pojavljajo pod smrekami.

Vzorec sestoji iz dela, ki je bil nabran prvi dan in iz dela, ki je bil nabran drugi dan. V prvem so opazni majhni in veliki (do 20 cm dolgi in pribl 10 cm široki) kosi nekakšne opne, papirate konsistence. Ti kosi so v obilni prašnati masi, ki je vijoličnorjava. Drugi vzorec sestoji iz vlažnih, do en cm debelih kosov, prekritih s tankim ovojem svetlo rjave ali rumene barve z vijoličnočrno vsebino (sredico), ki je prepletena z rumenimi nitkami. Mikroskopski pregled je pokazal, da je prah, ki ga opna obdaja, sestavljen iz množice trosov. Ti so okrogli, drobno bodičasti, veliki 7-9 μm .

Na osnovi zgradbe opne, trosov in načina pojavljanja tega organizma smo ga determinirali kot *Fuligo septica* (L.) Wiggers. Spada med glive sluzavke (Myxomycota), ki jih večina taksonomov ne prišteva več med glive ampak menijo, da so zaradi njihovega načina prehranjevanja in oblike telesa bolj sorodne živalim. Slovensko ime te glive sluzavke je čreslov cvet in je najpogostejše opazna vrsta te skupine v naših gozdovih.

Ta sluzavka oblikuje veliko število trosov, ki v ugodnih razmerah kalijo (predvsem je pomembna dovolj velika količina vlage) v ameboidno celico. Po dve ameboidni celici se združita in oblikuje se plazmodij. Plazmodij se plazi po tleh, požira organske ostanke in bakterije in se povečuje. Več plazmodijev se lahko združi in na gozdnih tleh ali trohnečih štorih jih opazimo kot velike, rumene, sluzaste mase. Ko je plazmodij dovolj velik, v ugodnih razmerah ali pa v zanj stresnih razmerah (nenadno osuševanje, mraz), pa oblikuje trosnjake.

Zunanja površina plazmodija se izoblikuje v opno, celotna notranjost pa se preoblikuje v ogromno količino trosov. To se lahko zgodi zelo hitro, v času le nekaj ur.

Fuligo septica oblikuje trosnjake, ki jih strokovno označujemo kot etalije (aethalium). Ti so 2-20 cm veliki, 1-3 cm debeli, beli, oker, zelekasti, rožnati, temno rdeči, rjavi ali vijolični. Skorja (opna) je krhka, se lahko loči od trosov, je relativno debela. Trosna masa je prepletena z belimi, rumenimi ali rdečimi nitkami (kapilicij - kapillitium), ki oblikujejo v tej masi drobne vozličke. Trosi so okrogli, z drobnimi igličastimi izrastki na površini, makroskopsko vijolično črni, vijolično rjavi pod mikroskopom.

To je ena od najpogostejših in najbolj splošno razširjenih gliv sluzavk na svetu. Izredno variira v velikosti, barvi in obliki zato so jo taksonomi opisali s številnimi imeni (vsaj 36 različnih neveljavnih imen). Opis sluzavke je povzet po knjigi : Martin, G.W., Alexopoulos, C. J. 1969: The Myxomycetes. University of Iowa Press, Iowa City. 561 str.

Menimo, da že ta kratek opis življenjskega kroga omenjene glive sluzavke in njene morfologije pojasnjuje številna vprašanja, ki se zastavljajo prebivalcem. Panika, ki vlada zaradi "nerazjasnenih" dogodkov nima nobene zdravorazumske osnove saj pojav lahko pojasnimo z že dolgo znanimi in razjasnjenimi naravnimi dogodki v razvoju omenjene glive sluzavke.

Sestavil

mag. Dušan Jurc, dipl. biol.

Ljubljana, 13. 6. 1996